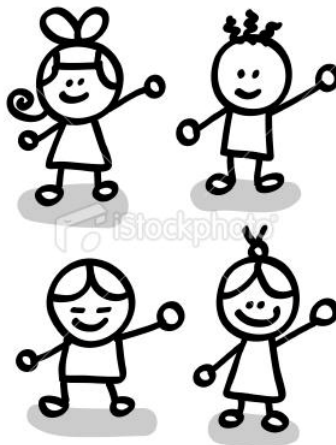

VÅGA VISA

SAMVERKAN OM UTVÄRDERING

Förskola Lilla Nacka
Nacka kommun

Fatiha Maassoumi, Sollentuna
Inger Dobson, Ekerö

Vecka 46 2015

Innehållsförteckning

VÅGA VISA	3
FAKTADEL	4
<i>Fakta om enheten</i>	4
<i>Statistik</i>	4
<i>Organisation /Ledning</i>	4
OBSERVATIONENS METOD	5
<i>Sammanfattande slutsats</i>	5
<i>Starka sidor</i>	6
<i>Förbättringsområden</i>	6
MÅLOMRÅDEN	7
<i>Normer och värden</i>	7
<i>Utveckling och lärande</i>	10
<i>Förskolechefens ansvar</i>	19
JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION	22
REFERENSER	22
Kommentar från förskolans/skolans ledning till observationsrapporten	223

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett utvärderingssamarbete inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna, och Upplands Väsby.

Syftet med VÅGA VISA är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola genom att utvärdera verksamheten på uppdrag av de politiska nämnderna i respektive kommun.

Metoderna omfattar idag tre delar: kundenkät, pedagogers självvärdering samt kollegiala observationer, och genomförs i både kommunala och fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

VÅGA VISA:

- baseras på läroplaner för förskola och skola
- utgår från ett barn- och elevperspektiv
- stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- jämför kommunernas förskolor och skolor
- sprider goda exempel och bidrar till lärande och utveckling

Observationer inom Våga Visa

Observationerna genomförs av erfarna pedagoger och skolledare med pedagogisk högskoleutbildning. Observatörerna bildar lag som besöker en förskola i en annan kommun. Observationerna utgår från läroplanerna och gäller följande målområden:

- Normer och värden
- Utveckling och lärande
- Ansvar och inflytande för barn
- Förskolechefens ansvar

Observatörerna skriver en rapport där de beskriver och bedömer förskolans arbete och resultat inom målområdena, baserat på

- Observationer i verksamheten
- Intervjuer med personal och skolledning samt samtal med barn
- Förskolans styrdokument

Även fördjupade observationer kan genomföras, när kommunen beslutat om det. I fördjupade observationer avser observationen ett par av målområdena och eventuellt särskilda frågeställningar.

Mer information finns på VÅGA VISA:s hemsida på www.ekero.se/vagavisa

FAKTADEL

Fakta om enheten

Förskolan/delenhetens namn:	Lilla Nacka
Är verksamheten kommunal eller fristående? Om fristående ange ägare.	fristående FÖRSKOLA LILLA NACKA AB
Antal avdelningar.	5 grupper
Ev. profil på förskolan.	

Statistik

Antal barn:	60
Antal pedagoger i barngrupp	12
Antal barn per pedagog (omräknat till heltidstjänst)	5
Antal legitimerade förskollärare.	3 snart 5

Organisation /Ledning

Hur är ledningen organiserad? (finns ledningsgrupp, andra ledningsfunktioner)	ingen ledningsgrupp platt organisation
Ledningsresursens årsarbetstid på förskolan.	Ca 375 tim

OBSERVATIONENS METOD

Två observatörer besöker förskolan under tre dagar 9, 10 och 12 november 2015.

Före observationen läser vi dokument från förskolan.

Vi besöker förskolans samtliga fem grupper.

Vi observerar flera av förskolornas aktiviteter såsom rutinsituationer, samlingar och utevistelse.

Vi intervjuar förskolechef, en förskollärare och en barnskötare.

Vi samtalar med flera pedagoger och barn under vårt besök.

Sammanfattande slutsats

Förskolan Lilla Nacka är en relativt nystartad förskola belägen i ett bostadshus på andra våningen i Ektorps centrum. Förskolans gård ligger ovanpå ett garage. Förskolan har sextio barn som är indelade i fem grupper utifrån ålder. Alla grupper har ett eget större rum och delar på övriga utrymmen.

Förskolan arbetar mycket för att lärandemiljön ska vara stimulerande, utmanande och mångsidig, vilket vi ser att den är speciellt för de äldre barnen. Varje dag serveras en "hotellfrukost" som avnjuts i lugn och ro av barn och pedagoger vilket bidrar till en bra start på dagen och ger goda förutsättningar till lärande och välbefinnande.

Språkutvecklande metoder, matematiskt tänkande och arbetssätt som utvecklar naturvetenskap och teknik är en styrka på förskolan. Tillgängliga miljöer, metoder, material och aktiviteter finns i stor utsträckning och vi ser barn som med inlevelse leker och arbetar såväl självständigt som tillsammans med kamrater och vi ser närvarande pedagoger som inspirerar och vägleder.

Barnen har stort ansvar och inflytande för det egna lärandet och miljön. De är delaktiga i utformning av miljöer, inköp och aktiviteter. Förskolan vistas mycket i närområdets skogar och parker och åker gärna i väg på utflykter, ofta i samband med något pågående projektarbete.

Förskolans värdegrundsarbete behöver gemensamt utvecklas och vi saknar en pedagogisk samsyn som genomsyrar hela verksamheten. Ett pedagogiskt samarbete mellan pedagogerna kan utarbetas för att få ett mer likvärdigt innehåll inom hela verksamheten där barn erbjuds likvärdiga förutsättningar för sin utveckling och sitt lärande.

Den pedagogiska dokumentationen är ett utvecklingsområde för att mer synliggöra barns enskilda lärprocesser där barnen kan följa sin utveckling och sitt lärande. Dokumentationen bidrar då också som stöd för arbetet med läroplansmålen.

Arbetet med barn som har annat modersmål behöver utvecklas för att stärka och synliggöra deras språk och kultur. Det systematiska kvalitetsarbetet kan också utvecklas och alla pedagoger behöver bli mer delaktiga i detta arbete.

Starka sidor

Språkutvecklande metoder, matematiskt tänkande och arbetssätt som utvecklar naturvetenskap och teknik bidrar till ett lustfyllt lärande.

Utveckling och lärande

Lärandemiljön är stimulerande, utmanande och mångsidig speciellt för de äldre barnen.

Utveckling och lärande

Förskolan gör många utflykter och drar nytta av närområdet.

Utveckling och lärande

Barnen har stort ansvar och inflytande för det egna lärandet och miljön.

Ansvar och inflytande

Förbättringsområden

Förskolans värdegrundsarbete behöver utvecklas för att få ett gemensamt förhållningssätt och en gemensam samsyn.

Normer och värden

Den pedagogiska dokumentationen kan utvecklas för att mer synliggöra barns lärprocesser.

Utveckling och lärande

Arbetet med barn som har annat modersmål behöver utvecklas.

Utveckling och lärande

Ett gemensamt pedagogiskt samarbete mellan pedagogerna kan utarbetas för att få ett mer likvärdigt innehåll inom hela verksamheten.

Utveckling och lärande Förskolechefens ansvar

Det systematiska kvalitetsarbetet kan utvecklas och hela förskolan bör blir mer delaktiga i detta arbete.

Förskolechefens ansvar

MÅLOMRÅDEN

Normer och värden

Beskrivning

Värdegrundsarbetet

Vi läser i förskolans verksamhetsplan att “Värdegrundsarbetet kommer in naturligt i vardagen på förskolan. I samtal under samlingar, i enskilda samtal i vardagen och i samtal som handlar om konflikter eller bearbetande av olika upplevelser.”

Värdegrundsarbetet utgår från förskolans likabehandlingsplan där nyckelorden är öppenhet, samspel och lyhördhet.

Under vår observation ser vi att barn visar respekt och hänsyn till varandra, men vi ser endast några få tillfällen hur förskolan arbetar med värdegrundsfrågor. Det finns få synliga dokumentationer som konkret visar att arbetet är förankrat bland barn och pedagoger.

En pedagog berättar att ljudnivån i en grupp är ganska hög. För att belysa detta berättar pedagogerna för barnen vid ett tillfälle att det finns troll i “Raketparken” och att de minsann får ont i öronen om barnen är högljudda. Samma förmiddag smyger hela gruppen iväg till parken för att inte störa trollen. Detta är en metod som används i en av förskolans grupper för att arbeta med värdegrundsfrågor.

En annan grupp arbetar med Babblarna¹ där figuren Doddo ser till att värdegrunden upprätthålls.

När vi frågar pedagoger hur de jobbar med genus, får vi till svar att de erbjuder samma förutsättningar till alla barn och inte till kön. Vi ser att barnen leker med varandra oavsett kön och att miljöerna tilltalar alla. I förskolans bibliotek finns flera böcker om olika familjebildningar.

En pedagog berättar att förskolan tillsammans behöver gå igenom, komplettera och förankra likabehandlingsplanen kontinuerligt. Text säger pedagogen att planen behöver förtydligas genom att den kan beskriva hur konfliktlösning stegvis kan hanteras så att alla på förskolan arbetar mot samma mål. Förskolechefen berättar att planen stäms av varje termin med föräldrar, barn och pedagoger. De har då möjlighet att lämna synpunkter skriftligt eller muntligt.

---

¹ Ett språkmaterial för barn.

Förhållningssätt

Vi möter pedagoger som hjärtligt välkomnar oss till sin förskola och barn som nyfiket och vänligt bjuder in oss till sin verksamhet. En pedagog berättar att kärlek är ett viktigt ord och en grundsten i arbetet tillsammans med barnen. Vi ser att pedagogerna varmt välkomnar barn och föräldrar och tar sig tid att prata med dem.

Vi ser barn som leker och samarbetar tillsammans. Vi ser få konflikter under vår observation mellan de äldre barnen medan de yngre oftare hamnar i konflikt

När de äldre barnen samarbetar i ateljén hör vi dock två barn som inte kommer överens om hur de ska rita en gemensam uppgift. Pedagogen är närvarande men ger barnen tid till att själva lösa problemet, vilket de så småningom gör. Båda barnen pratar vänligt med varandra och det ena barnet frågar det andra: “ Snälla, kan jag rita blommor?”

Vi ser att många pedagoger bemöter barnen positivt och respektfullt. Under en samling läser en pedagog ur en bok för barnen. Ett barn stör de andra och pedagogen säger då till barnet bestämt men vänligt. I en annan grupp hör vi en pedagog som ideligen säger nej till några barn som springer omkring. Barnen fortsätter att springa och pedagogen höjer åter igen rösten och säger nej. Detta förhållningssätt ser vi vid flertal tillfällen.

Arbetsklimat för barn

Under våra observationsdagar är det hög personalfrånvaro hos de yngsta barnen. Pedagoger som jobbar med äldre barn hjälper till i de yngre barnens grupper. Vi ser att pedagogerna stöttar varandra och att de prioriterar att skapa ett tryggt och gott arbetsklimat för barnen.

En morgon när vi besöker förskolan tar en pedagog emot barn som kommer och en annan pedagog går med några barn, gruppvis, till matsalen för att äta av det, som de kallar, “hotellfrukosten”. Frukosten innehåller bl a färska bär, frukt, yoghurt, ägggröda och nybakt bröd. Vi ser att barn och pedagoger äter i lugn och ro och njuter av den.

När samtliga pedagoger har kommit på morgonen går alla grupper till sina respektive rum. Vissa grupper har samling på morgonen och några före maten. Pedagoger delar ofta in barnen i små grupper till olika aktiviteter såväl inomhus som utomhus.

Efter en samling ser vi att de yngre barnen delas in i små grupper. En grupp går ut på gården och leker i sandlådan, en grupp har vattenlek och den tredje gruppen stannar inne och läser böcker. En annan grupp med äldre barn delas in i två grupper. En grupp i taget går till matsalen och ritar sina ansikten efter att de har tittat i en spegel och räknat hur många kroppsdelar de har i ansiktet. Detta är ett uppdrag som de arbetar med utifrån “Matteburken”². En grupp med nio barn och en pedagog är inne och har Miniröris³.

---

² En bok med matematiskt material för förskolan

³ Ett rörelseverktyg för förskolan från Friskis&Svettis

Under vår observation är en pedagog själv med de äldre barnen. De arbetar i ateljén med att tillverka broar i lera. Det är två eller tre barn i varje konstellation. Vi ser att de arbetar i lugn och ro och barnen kan ta små pauser och kan då om de vill gå in i klassrummet för att äta frukt.

Lokalerna är stora och barnen går, kryper eller klättrar över små hyllor för att komma till matsalen, toaletter, skötbord eller för att gå ut. Vi ser att detta ibland kan störa barn som sitter och arbetar. Det är trångt på toaletterna när alla barn är på plats. De yngre barnen har sitt skötbord utanför sitt grupprum. En pedagog får gå ifrån med några barn i taget för att byta blöjor med mera.

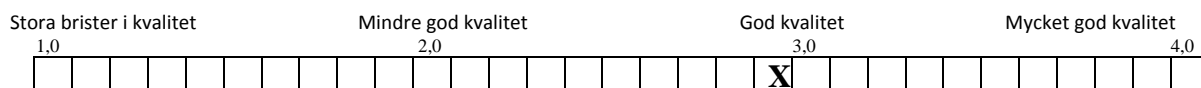
Bedömning i text

Värdegrundsarbetet är delvis förankrat bland barn och pedagoger. Vi bedömer dock att förskolans värdegrund och likabehandlingsplan inte är känd av alla pedagoger och att frågor om deras samsyn behöver sättas i fokus.

Pedagogerna har till stora delar ett respektfullt förhållningssätt. De bemöter oftast varandra och barnen vänligt och med respekt och de finns nära barnen. Vi ser att äldre barn är vänliga mot varandra medan vi ser fler konflikter hos de yngre barnen. Vi bedömer att förskolan behöver arbeta fram ett gemensamt och likvärdigt förhållningssätt.

Hela verksamheten präglas oftast av ett arbetsklimat som gynnar barnens lärande. Den rikliga frukosten bidrar till en bra start på dagen och ger goda förutsättningar för lärandet. Pedagogerna delar upp barnen under stora delar av dagen för att skapa arbetsro. Lokalernas utformning och begränsning skapar ibland oro i verksamheten.

Bedömning enligt skala⁴

1.0 ⁴ Stora brister i kvalitet

Verksamheten har stora förbättringsbehov

2.0 Mindre god kvalitet

Verksamheten bedöms sammantaget ha mindre god kvalitet och har flera förbättringsområden

3.0 God kvalitet

Verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa förbättringsområden.

4.0 Mycket god kvalitet

Verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

Utveckling och lärande

Beskrivning

Hur förskolan arbetar för att skapa förutsättningar för utveckling och lärande

Vi läser i verksamhetsplanen att arbetet med barns lärande och utveckling är mycket viktigt på förskolan. De arbetar med veckoplaneringar, vilket innebär att pedagogerna ansvarar för att verksamhetens innehåll varje vecka planeras, organiseras och utvärderas. Vi ser att dessa planeringar finns uppsatta hos alla grupper och att innehållet är baserat på läroplanens målområden.

Under vår observation är många pedagoger sjuka och vi ser att det påverkar innehållet i verksamheten och planeringar kan inte följas fullt ut.

I en grupp finns sex förskoleklassbarn tillsammans med nio femåringar. Främst de äldsta barnen i gruppen erbjuds aktiviteter med mer styrt innehåll som baseras på skolans läroplan, Lgr11. Vi är med under några lektioner i deras klassrum där de målmedvetet arbetar med läs- och skrivinlärning i övningsböcker. Barnen är engagerade och arbetar självständigt och efter sina förmågor, med hjälp av en vuxen eller av en kamrat. Förskolechefen som är utbildad grundskollärare säger att hon tycker att det är positivt att förskolan och skolans världar möts och att de kan ta till vara på varandras kompetenser.

Vi ser att barnen får prova på olika arbetssätt och arbetsformer i alla grupper. Vi ser mer av kreativt och estetiskt skapande hos de äldre barnen där mycket material finns tillgängligt och inspirerande. Vi ser t ex barn spontant rita stora kartor, konstruera med kartong, tyger och pärlor som de sammanfogar med hjälp av limpistoler.

Vi ser flera exempel på hur barn på förskolan samarbetar. En pedagog kopplar en dator till en TV-skärm och tillsammans söker de information via Google⁵. De studerar och undersöker olika bilder om broar från hela världen. Barnen får som uppdrag att designa en bro på ett papper och därefter skapa egna av lera efter bilden. Vi ser hur två barn genomför uppdraget, de diskuterar hur de kommer att rita samtidigt så att båda två blir nöjda. Det blir lite diskussion och argumentation men till sist börjar de rita en i taget. Båda barnen blir nöjda med teckningen och därefter börjar de skapa bron med lera.

Pedagoger berättar också för oss att några barn från de yngre barnens grupper erbjuds eller själva efterfrågar att få vara tillsammans med barn i de äldre grupperna, vilket de gärna får då de ibland behöver lite mer utmaningar.

---

⁵ En internetbaserad söktjänst

Vi ser att pedagoger aktivt arbetar med språk under hela dagen. De utnyttjar varje tillfälle till att samtala med barn, enskilt eller i grupp. Det finns bibliotek med olika böcker och sagor i stora rummet och i grupprummen. Alfabet och siffror finns uppsatta på flera ställen. Under vår observation ser vi äldre barn som ofta sitter och bläddrar i böcker och vi hör pedagoger som ofta sjunger tillsammans med barnen. Vid vattenlek med de yngre barnen sjunger pedagog och barn tillsammans under hela aktiviteten. Vi ser även äldre barn som självmant sjunger nya sånger inför de andra.

Vi noterar att Babblarna används som ett språkmaterial i en grupp med de yngre barnen. Pedagogen berättar för oss att de associerar varje figur till ett läroplansområde t ex Babba som symboliserar språket. De läser sagor om Babblarna, sorterar figurerna och de har målat skåpluckor i Babblarnas färger för att så småningom inreda skåpen till respektive figur.

För att uppmuntra barnens retoriska förmåga har en pedagog satt upp ett sagoträd där vi ser rubriker på böcker som de har läst. När vi frågar om syftet med sagoträdet får vi veta att barnen får återberätta sagorna utifrån deras upplevelser och att de tillsammans samtalar om innehållet.

Under en intervju berättar en pedagog att det är viktigt att de är språkliga förebilder genom att använda prepositioner, ljuda tydligt och uppmuntra barnens ord istället för att rätta dem. I ett veckobrev läser vi att "Vi har inte rätt och sitter på sanningen. Eftertanke, lyhördhet, lyssnande och respekt för varandras tankar ska prägla våra möten".

I en grupp tränar barnen på det engelska språket. Vi ser att barnen är intresserade och pratar några ord och korta meningar på engelska.

I klassrummet för de äldre barnen stimulerar den åskådliga miljön matematiskt tänkande. Här finns böcker, geografihörna, biologihörna, bilder och matematikmaterial. I en grupp arbetar barnen med tidsuppfattning. Vi ser att barn har gjort klockor av papperstallrikar som de satt upp på väggen. De har också fått börja med att känna på tiden. Ett barn berättar spontant att hon sprang runt på gården i en minut. En pedagog förklarar att de har tagit med sig timglasets ut till gården och låtit barnen springa för att känna hur långt de hinner på en minut.

Vi är med på en samling när en pedagog presenterar nya balansvågar som de köpt. Barnen får prova hur de fungerar med hjälp av olika vikter. De har tidigare fått utforska om vikter, läser vi i ett veckobrev. De samtalar om gram, hektogram och kilo. "Vad kan man väga?", "Hur mycket väger jag?" och "Kan man väga vatten?" är några frågeställningar som kommer och som de samtalar om. På förskolan finns flera olika sorters vågar som barnen själva kan använda, vilket vi ser att de gör vid flertal tillfällen.

Vi läser en dokumentation på en vägg om hur de med hjälp av materialet, "Matte på burk", arbetar med siffror. Till varje siffra hör en burk. Nollans burk var tom till barnens stora besvikelse tills de kom på att "noll är ju ingenting så det stämmer". Här finns också teckningar uppsatta där barnen skrivit och ritat om nollor.

Två pedagoger har medverkat på en föreläsning “ Lekfull matematik på förskolan”. En av dem berättar att de använder matematiklekar även utomhus på gården och i skogen.

I en samling före maten läser en pedagog en sagobok om” Pojken Minus som ger sig ut i stora världen”. Vi ser att barnen är intresserade av att räkna.

Vi ser hur barn får vara med och arbeta med naturvetenskap och teknik. De äldre barnen har ofta ett teknikprojekt på gång. Vi ser t ex pyramider av plastmuggar, ett stort flygplan av sugrör, bilar av mjölkkartonger och broar i lera. De har också tillgång till ett teknikbord där det finns material att fritt användas för utforskande aktiviteter. Även andra grupper arbetar med olika metoder för att väcka barnens intresse för detta, berättar pedagoger för oss, och vi kan också läsa om det i veckobreven. De yngre barnen utforskar och experimenterar på ljusbord där de placerar små figurer och ser hur de förändras.

På förskolans gård finns odlingslådor där de bl a odlar potatis, sockerärter, cocktailtomater och solrosor, berättar ett barn för oss. Samma barn berättar att “Det är så roligt att gå på förskolan, det är så många grejer som är så roliga så jag kan inte berätta alla.”

Hur modern teknik integreras i lärandeprocessen

Modern teknik är ett naturligt inslag, berättar förskolechefen. Pedagogerna fotograferar och filmar med lärplattor och smartphones som bl a används till den pedagogiska dokumentationen. På förskolan finns ett biorum med en TV-skärm som exempelvis används till att se filmer och bilder, spela pedagogiska spel samt söka information. Pedagogerna använder bl a Pic Collage⁶ och Google Foto⁷ när de dokumenterar. Under samtal med pedagoger säger de att det pågår diskussioner under utvecklingsmöten att mer digitalisera dokumentation.

En pedagog berättar att barnen har använt appen Puppet Pals⁸ för att göra egna sagor. Under vårt besök ser vi några barn titta på filmer eller spela spel på en lärplatta och några av de äldre som använder pedagogiska spel där de bl a ljudar fram ord.

Hur verksamheten anpassas till barn i behov av särskilt stöd

Vi ser att förskolan anpassar verksamheten för barn som behöver extra stöd genom att de inkluderar barnen och låter dem delta på sina villkor, men också vid behov med extra vuxenstöd, vilket pedagoger bekräftar.

Förskolechefen berättar att när pedagoger upptäcker att de har barn som behöver extra stöd så samtalar de tillsammans om detta. De kan konsultera sin chef för att få råd och stöd. Föräldrar informeras och deltar i denna process. Om behov finns skriver förskolan ned en handlingsplan och ansöker om extra individstöd hos kommunen. Kommunen erhåller blanketter för detta ändamål. Vid behov kan förskolan få stöd i sitt arbete av exempelvis talpedagog, psykolog eller specialpedagog.

---

⁶ En app som används för att skapa bildcollage och dokument

⁷ Ett digitalt hjälpmedel för att lagra och organisera bilder

⁸ En app med vilken man kan skapa egna medieproduktioner

På förskolan finns en handlingsplan som beskriver vad styrdokumentet säger hur förskolan ska hantera detta, samt förskolans egna beskrivningar.

Hur verksamheten anpassas efter barn med annat modersmål

På förskolan finns flera barn med annat modersmål. De uppmärksammas bl a genom att alla räknar, sjunger sånger och tittar på filmer med respektive barns modersmål, berättar förskolechefen. Hon säger också att detta är ett bortglömt område som de behöver arbeta mer med. En pedagog berättar att de ibland använder Google Translate⁹ i deras kommunikation med föräldrar med annat modersmål.

Dokumentation av barns lärprocesser

Vi ser många dokumentationer uppsatta på väggarna som påvisar utveckling och lärande med barnens egna reflektioner nedskrivna och med citat från förskolans läroplan. I en grupp finns brickor med pågående projekt där barnen vartefter får reflektera över arbetets gång.

Alla barn har egna pärmar som är indelade i flikar efter läroplanens målområden. De flesta pärmar innehåller bilder och teckningar men saknar reflekterande text från barn. En pedagog berättar för oss att pedagogisk dokumentation just nu diskuteras på utvecklingsmöten. De strävar efter att utveckla dokumentationen och att de ska hitta gemensamma former för detta arbete, både dokumentationer som syftar till att få barn delaktiga men även dokumentationer som föräldrar kan ta aktiv del av. Planer finns för att digitalisera detta på förskolan.

Pedagogerna fotograferar betydelsefulla händelser under veckorna. Bilderna skickas hem till föräldrar via Google Foto där de tillsammans med barnen kan ta del av förskolans aktiviteter. Barnen reflekterar utifrån dessa bilder tillsammans med sina pedagoger berättar förskolechefen.

Miljön som stöd för lärandet

Förskolans pedagoger har arbetat mycket med att utveckla miljöer som tilltalar, inspirerar och är tillgängliga för barnen. Inomhus finns stora ytor med många rum. Varje grupp har ett eget större rum och delar på övriga ytor. Här finns rum för skapande aktiviteter, bibliotek, våtutrymmen, konstruktion, kök med matplats med mera. Vi ser hur de äldre barnen delar upp sig i rummen och ofta hittar någon sysselsättning såväl tillsammans med andra barn som till självständiga aktiviteter. I de yngre barnens rum är miljön inte lika tillgänglig och stimulerande.

Utomhus finns en stor asfalterad gård belägen ovanpå ett garage. Här finns cykelbanor, små lekstugor, sandlåda, gunga, studsatta, odlingslådor, bord och stolar, grill, solskydd med mera. Här finns också ytor med konstgräs och tillgång till vatten. Vi ser att vattnet berikar barnens lek i sandlåda och när de spontant och med inlevelse, en regnig och småkyllig dag, städar och skurar lekstugorna. Barnen har fått vara med att utforma gårdens miljö, bl a har de fått vara med att välja ut lekstugorna som köpts in till gården.

---

⁹ En webbtjänst för att översätta från och till olika språk

Miljöerna är föränderliga och skapas efter intresse och eftertanke, läser vi i verksamhetsplanen. Vi ser t ex hur en dinosauriehörna skapats i ett av grupprummen efter att barnen uttryckt intresse för det.

Vi ser att pedagogerna arbetar med att göra miljöerna lite extra tilltalande och inspirerande. Här finns alltid många olika sorters frukter tillgängliga, krukväxter, akvarier med fiskar att titta på, ljusbord att experimentera med, spännande utmanade material i olika färger och former med mera.

Pedagogerna berättar att de medvetet tänker på hur de utformar miljö och material så att de tilltalar barn oavsett kön. Vi ser hur flickor och pojkar ofta leker eller sitter och skapar tillsammans.

De yngre barnens grupprum ligger en bit ifrån hallar, toaletter och skötrum.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning

Förskolans pedagoger uttrycker att det är viktigt med utflykter och att de inte fastnar på gården. De berättar också att de har närhet till fantastiska kommunikationsmedel som enkelt kan användas. De betonar att barnen tycker att det är lustfyllt att få vara med om detta och att det stimulerar till nyfikenhet och lärande. De besöker ofta närliggande parker, skog, bibliotek, Dieselverkstaden¹⁰, idrottshall och så vidare.

Ofta åker de iväg på längre utflykter och besöker, gärna med anknytning till pågående projekt, teatrar, biografier, kulturhus, muséer, badhus med mera. De använder sig av det årliga kulturbidrag som de erhåller av kommunen men lägger också generöst till av egna medel för detta ändamål.

Förskolan besökte nyligen kommunhuset där de fick träffa politiker som de intervjuade om flyktingar. Inför besöket förbereddes frågor som de också fick besvarade.

Förskolan har tagit emot en student från lärarhögskolan och en från barnskötarutbildning.

---

¹⁰ En mötesplats i Sickla med kulturaktiviteter, bibliotek, kaféer med mera

Bedömning i text

Verksamheten är till stora delar strukturerad och utgår från förskolan och skolans läroplaner.

De äldre barnen får i hög grad pröva olika, utforskande, kreativa och estetiska arbetssätt och arbetsformer tillsammans med kompetenta och intresserade pedagoger. Barnen ges stor möjlighet att utvecklas så långt som möjligt och arbetssätt som stimulerar samarbete mellan barnen i deras lärande förekommer ofta. Kreativa arbetsformer och arbetssätt kan utvecklas vidare i de yngre barnens grupper.

Språkutvecklande metoder, matematiskt tänkande och arbetssätt som utvecklar naturvetenskap och teknik förekommer i hög grad. Vi ser många kreativa metoder som stimulerar detta under vårt besök.

Användande av modern teknik som ett verktyg i lärprocessen förekommer i viss utsträckning och är ett utvecklingsområde på förskolan.

Verksamheten anpassas i till stora delar och det finns fungerande strategier och metoder för arbetet med barn i behov av särskilt stöd.

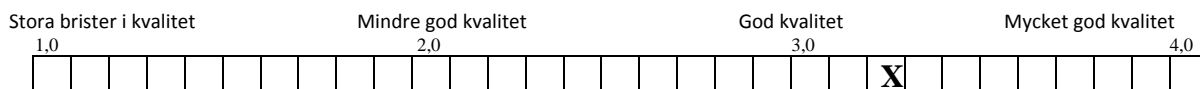
Verksamheten anpassas delvis för barn med ett annat modersmål. Vi bedömer att detta är ett utvecklingsområde.

Dokumentation av barns lärprocesser förekommer till stora delar men den individuella pedagogiska dokumentationen kan utvecklas vilket förskolan har börjat diskutera på utvecklingsmöten. Även föräldrar kan då få större inblick i sina barns lärprocesser. I dag har de möjlighet att kontinuerligt ta del av dokumentation via veckobrev och Google Foto med mera.

Lärandemiljön är i hög grad stimulerande, utmanande och mångsidig såväl inomhus som utomhus men behöver förstärkas inomhus för de yngre barnens grupper.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning sker i stor utsträckning i det pedagogiska arbetet genom en mångfald av utflykter och närområdets möjligheter tas i hög grad tillvara i verksamheten.

Bedömning enligt skala

Ansvar och inflytande för barn

Beskrivning

Ansvar för det egna lärandet

Förskolan skriver i sin verksamhetsplan att reellt inflytande är viktigt hos dem. De har tagit fasta på arbetssätt för detta enligt rekommendationer i "Skolverkets allmänna råd". "Det är viktigt att skapa möjligheter för barnen att få vara med att planera olika aktiviteter och beakta barnens reflektioner och behov vid planering av verksamheten."

På förskolan finns en grov- och veckoplanering. Förskolechefen och pedagogerna säger dock att flexibilitet är ett nyckelord och att barnen ska kunna påverka sin dag. Vi ser att pedagogerna ibland styr aktiviteter, men vi ser också att barnen själva kan välja aktiviteter och av det tillgängliga materialet. I matsalen ser vi en stor svart tavla fullskriven med olika namn på djur. En pedagog berättar att barnen visar ett stort intresse för djur, vilket leder fram till ett djurprojekt som barnen får vara med att styra.

Vi ser att barn i en grupp får ansvar och har inflytande när de arbetar med att göra brevlådor. Två barn har skickat vykort till varandra under sommaren, vilket blir ett samtalsämne bland barnen och uppstart för projektet. De fotograferar sina egna brevlådor som de visar upp för varandra och samtalar om några frågeställningar som dyker upp, t ex "Hur kommer posten in i brevlådan?" Tillsammans bestämmer de sig för att tillverka egna brevlådor. Barnen får rita skisser och därefter tillverkar de brevlådor tillsammans. Fotografier på barnens brevlådor, barnens skisser och en egentillverkad brevlåda av trä finns åskådligt dokumenterat. Barnen tillverkar även frimärken, skriver brev och ritat teckningar till varandra. En pedagog berättar att barnen också börjar diskutera och aktivt prata om att starta ett brevprojekt. De skriver ett brev till barn på en annan förskola och inväntar nu svar. Barn och pedagoger planerar en utflykt till Postmuseomet för att följa upp deras intresse.

På förskolan finns en gemensam matsal där barn från cirka tre års ålder äter tillsammans med sina pedagoger. De yngsta barnen äter i sina respektive grupprum. Vi ser att barnen ges ansvar genom att de hjälper till att duka fram, själva ta sin mat och sedan duka av sina tallrikar och glas, skrapa av matrester och ställa in i diskmaskinen. De äldsta barnen på förskolan äter sist och vi ser att de tar ännu större ansvar att hjälpa till vid måltiderna. De hjälper villigt till att plocka undan från bord, torka och sopa golv.

Vi ser att barnen är självständiga vid på- och avklädning. Ett av de äldre barnen frågar om de måste ha galonbyxor på sig när de ska gå ut. Pedagogen svarar barnet att det kan titta ut genom fönstret och se hur vädret ser ut och själv bestämma. Även de yngsta barnen uppmuntras att ta sitt ansvar för att börja klä på och av sig själva och att hänga upp sina kläder på sin hylla. Pedagoger hjälper till och stöttar vid behov. Under vattenlek ser vi en grupp yngre barn som klär av sig själva och också själva hämtar leksaker som de vill ha till sin lek.

I förskolans entré finns teckningar uppsatta på en vägg i korridoren. På teckningarna har barnen ritat tårtor till flyktingar. Förskolechefen berättar att en femåring säger: "Jag tycker vi ska baka en tårta till flyktingarna". Vi ser att förskolan har tagit barnets önskemål på allvar och blir intresserade av barnets idé. Förskolechefen berättar att de tillsammans kommer att baka en tårta och åka överlämna den på en flyktingförläggning. De kommer också att sätta upp lappar i närområdet där de bjuder in till loppis som föräldrar och barn tillsammans arrangerar till förmån för flyktingar.

Demokratiska arbetsformer

Pedagoger planerar i sina veckoscheman, som finns uppsatta i alla grupprum, olika aktiviteter t ex skogen, utflykter, Miniröris eller skapande. Under en intervju säger dock en pedagog att vi är flexibla, vi tar barnen på allvar och de är med och bestämmer innehållet i aktiviteter.

Vi ser en lista som de kallar för hjälplista på väggen där pedagoger prickar av barn när de har hjälpt till med t ex duka eller hämta material. Barnen blir på så sätt medvetna om hur många gånger de har hjälpt till, vilket är en utmaning för dem att turas om och att tänka demokratiskt. Vi ser att barnen tycker det är kul att följa dessa scheman och respekterar antal kryss. Pedagogen informerar oss om att de arbetar med flera listor för att se att alla barn får tillgång till olika material och aktiviteter. De ser också vilka barn som väljer samma aktivitet flera gånger, vilka barn som arbetar tillsammans och om flickor och pojkar utför samma eller olika aktiviteter. Barnen blir medvetna om att de måste vänta på sin tur och får förståelse för demokratiska arbetsformer.

Förskolechefen berättar att deras samlingar och möten tillsammans med barnen är demokratiska forum och att deras förhållningssätt och lyhördhet inför barnens förslag också är demokratiska.

Samverkan med föräldrar

Förskolechefen säger att de anser att det är viktigt med en bra samverkan med föräldrarna. Hon säger också att förskolan är flexibel, servicebenägen, anpassningsbar och att de har en bra dialog med föräldrarna.

Vi läser i kommunens årliga kundenkät, att föräldrarna är mycket nöjda med sin förskola och att de har stora möjligheter att ha inflytande i verksamheten. De får inflytande genom att bli besvara den årliga kundenkäten, genom att medverka på föräldramöten och utvecklingssamtal. De äldsta barnen är med under samtalen. På förskolan finns också ett föräldraråd som träffas cirka två gånger per termin. Rådet består av representanter från alla förskolans grupper, förskolechef och ibland ytterligare någon pedagog. Rådet har tagit upp frågor som handlar om säkerhet, etablering av skola, loppmarknad med mera. Det skrivs inga protokoll från dessa möten.

Varje grupp skickar hem veckobrev till föräldrar där de beskriver veckans händelser, ofta med kopplingar till läroplanerna, samt delger information om kommande vecka.

Förskolan anordnar luciafirande och sommarmingel tillsammans med föräldrar.

Bedömning i text

Barn ges i hög grad möjlighet att ta ansvar för det egna lärandet och miljön. Pedagogerna är lyhörda och flexibla. Barns tankar, intressen och åsikter tas till stora delar tillvara i verksamheten.

Barn ges stora förutsättningar att påverka sin egen situation i förskolan under dagarna genom att de får möjligheter att ha inflytande över planering, arbetssätt, och innehåll. Demokratiska former förekommer under t ex samlingar.

Föräldrarna ges goda möjligheter att i dialog med förskolan påverka utvecklingen av innehållet i verksamheten genom att medverka i föräldraråd, utvecklingssamtal, besvara enkäter med mera.

Bedömning enligt skala

Stora brister i kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☐	☒

Förskolechefens ansvar

Beskrivning

Hur förskolechef leder den pedagogiska verksamheten

Förskolan drivs som ett aktiebolag och leds av ägaren, tillika förskolechef. Förskolechefen har det övergripande ansvaret för hela verksamheten och leder också den pedagogiska utvecklingen. En gång i månaden hålls utvecklingsmöten där förskolechef och förskollärare deltar. Övriga pedagoger bjuds in att delta i dessa möten. Pedagoger vi samtalar med säger att de har en bra chef. "Hon är lyhörd och ser till att alla har det bra och fixar ofta det lilla extra."

Det systematiska kvalitetsarbetet

Det systematiska kvalitetsarbetet leds av förskolechefen. Som stöd för detta arbete används Skolverkets stödmaterial, Kvalitetsarbete i praktiken.

Vi läser i verksamhetsplanen att styrdokument, planeringar och kundundersökningar används som underlag. Arbetet följer en årsplan där frågorna, "Var är vi?", "Vart ska vi?", "Hur gör vi?" och "Hur blev det?" besvaras och/eller utvärderas. Arbetet sker under utvecklingssamtal, föräldramöten, föräldrarådsmöten, utvecklings- och personalmöten. Det dokumenteras bl a i barnens pärmar, i mötesanteckningar och i en årlig kvalitetsanalys efter en mall från kommunen. Pedagogerna berättar att förskolechefen är bra på att skriva dokument som hon också kopplar till aktuell forskning. Dokumenten går på remiss via Google Drive¹¹ till samtliga medarbetare. De säger att de inte alltid känner sig så delaktiga i dokumenten och både de och förskolechefen anser att det systematiska arbetet är ett utvecklingsområde på förskolan. Eftersom förskolan endast funnits i drygt två år behöver fortfarande metoder och arbetssätt för detta arbete utvecklas och implementeras, säger förskolechefen.

Förskolans verksamhetsplan är baserad på aktuell forskning vilket vi ser genom referenser i den. Vi ser i personalrummet att litteratur finns tillgänglig, såväl nationella styrdokument, aktuella publikationer, som litteratur med forskningsanknytning.

Förskolechefen berättar att barnen är delaktiga i detta arbete bl a genom att pedagogerna planerar, samtalar, reflekterar och utvärderar tillsammans med dem.

---

¹¹ En webbtjänst där man bl a kan dela dokument

Möjligheter till kompetensutveckling för personal utifrån verksamhetens behov

Förskolan prioriterar kompetensutveckling, berättar förskolechefen. Hon initierar och ger möjligheter till kompetenshöjande utveckling samtidigt som hon är öppen för förslag från pedagoger. Pedagoger vi samtalar med bekräftar detta för oss och säger att de är nöjda. Varje år deltar all personal i Första hjälpenutbildning. Samtliga utbildningar är kopplade till aktuella styrdokument.

Pedagogerna får tid för kunskapsutbyte med sina kollegor på personalmöten efter att de medverkat på utbildningar. Pedagogerna har inga individuella kompetensutvecklingsplaner men säger att de diskuterar om detta under medarbetarsamtalen.

Samverkan och övergångar inom verksamheten och mellan skolformer

Barn och pedagoger är alla välkända för varandra. Pedagoger samverkar dagligen med praktiska frågor såsom exempelvis vid kollegors frånvaro då de alltid prioriterar att det finns pedagoger från förskolan i de yngre barnens grupper. Pedagogerna uttrycker att det också är bra att ibland få arbeta i en annan grupp så att de får inblick och förståelse för varandras arbete. Även morgon och sen eftermiddag är pedagoger och barn från hela förskolan ofta tillsammans. Grupperna delar också på flera utrymmen av förskolans lokaler. Vi ser att det förekommer mindre av pedagogiskt samarbete mellan grupperna, vilket också pedagoger bekräftar. Vi saknar en pedagogisk samsyn som genomsyrar hela verksamheten. Pedagoger kan mer dela med sig och diskutera metoder och arbetssätt för att få ett mer likvärdigt innehåll i alla grupper.

Vid övergångar inom verksamheten följer oftast en pedagog med barnen och stannar i den nya gruppen. Eftersom alla känner varandra och lokalerna väl sker detta väldigt smidigt enligt pedagoger.

Inför förskoleklassbarnens skolstart har förskolan kontaktat aktuella skolor, som ofta har varit ganska många, för att samverka kring överlämnandet. Några skolor är intresserade av detta samarbete. Föräldrar har besökt skolorna tillsammans med sina barn på vårterminen innan skolstart.

Nästkommande år planerar förskolan att öppna egen skola i samma hus vilket i så fall kommer att underlätta detta samarbete, säger förskolechefen.

JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION

Förskolan startade 2013 och är inte tidigare observerad.

REFERENSER

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen
och fritidshemmet 2011, Lgr 11

Läroplan för förskolan, Lpfö 98/10,

Våga Visa Bedömningsmatris förskola

2014-06-12

Våga Visa frågebänk vid observation för förskola

2014-06-12

Våga Visa Metodbok för observationer 2014

2014-06-12

Våga Visa Rapportmall

2014-06-12

Kvalitetsanalys läsåret 2013/14

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Pilen, Kundundersökning, Nacka kommun 2015

Systematiskt kvalitetsarbete årsplan

Verksamhetsplan rev 2015

Arbetschema ht 15

Utvecklingssamtal, mall

Veckobrev Apelsinen 8 nov 2015

Veckobrev Clementinen 6 nov 2015

Veckobrev Lime och Citron 13 okt 2015

Veckobrev Mandariner 6 nov 2015

Kommentar från förskolans/skolans ledning till observationsrapporten

Förskolans/skolans arbete med observationsrapporten

*(Hur analyseras rapporten i ledningen och i personalgruppen? Hur involveras föräldrar/barn/elever?)
Samtliga medarbetare tar del av rapporten. Den diskuteras och analyseras och därefter tar vi tillsammans fram eventuellt konkreta åtgärder.*

Kommentar till observationens resultat

*(Hur ser skolledningen på det som observationen kom fram till? Känner ni igen er? Finns det förhållanden som ni vill komplettera bilden med?)
Skolledningen håller i stora delar med observatörerna.*

Förbättringsområden i observationsrapporten

*(Vilka åtgärder planeras för att utveckla förbättringsområdena som anges i rapporten? Kanske är en del redan gjort eller på gång?)
Att förankra och förbättra är ett ständigt pågående arbete på Lilla Nacka. Lilla Nacka är en ny förskola som fortfarande befinner sig i uppbyggnadsskede. Vi arbetar speciellt med att förankra vårt förhållningssätt. Arbetet fortsätter*

Plats och datum

Nacka, december 2015

Rektors/förskolechefs namn och titel

Mika Nyström, förskolechef

